

10 Uvod

13 Osnove

13 Biotično, organsko, naravno – kaj to pomeni?

Misel o skupnosti 13

14 Naša tla

Tla, na katerih naredimo vrt 16

Peščena tla 16 - Ilovnata tla 16 - Glinena tla 17 - Barjanska tla 17

Humus – vrtnarjeve sanje 17

Čudoviti svet najmanjših živih bitij 19

Strokovnjaki na delu 21 - Drobne grudice – velik učinek 22

Kroženje snovi

24 Življenjske prvine rastlin

Življenje rastlin v tleh – čudoviti svet korenin 25

»Možgani« v tleh 26

Življenje rastlin nad zemljo – zelena listna tovarna s sončnimi motorji 27

Fotosinteza 28 - Graditelj klorofil 28 - Asimilacija in disimilacija 28 - Pogled biovrtnarja 29 - Brez vode ni življenja 29 - Naravne vodne črpalke 30 - Če se rastline potijo 30

31 Brez vojne v vrtu

Škodljivci nas spametujejo 31

Krepke rastline preživijo 32

Plevel – veliki nesporazum 33

Zeleni kazalec 33

Življenje v vrtu – po možnosti brez strupov 34

34 Vrtnarjenje z naravo

Najprej začnimo misliti drugače 34

Če nam vrt »uide iz rok« - težave pri prehodu na novo 35

Če ljubeznivi sosed škropi... 36

Naš cilj je biotično ravnovesje 36

36 Uspeh

Vrt brez bojazni 36

Plodovi naravne metode: kakovost, aroma, zdravje 37

Trgovska kakovost po zunanjih merilih 37 – Kakovost z biotično vrednostjo 37 – Aroma in trajnost 38 – Zdravje iz vrta 39

41 Praksa

41 Kompost

Gnezdišče novega življenja 41

Kaj se dogaja pri kompostiranju 41

Če je nekaj gnilega... 42 – Harmonično trohnenje 43

Ogljik za predelavo dušika 43

Od razgraditve do graditve 44

Tako sestavljamo kompost 44

Prostor v zavetju 44 – Praktično načrtovanje 45 – Živo podtalje 45 – Zbiranje materiala 46 – Pomembna priprava: drobljenje 46

Postavljanje kompostnega kupa 47

Kompost na najmanjšem prostoru 49

Posebni komposti 49

Gnojni kompost 49 – Listni kompost 49 – Slamni kompost 50 – Kompost iz travne ruše 50

Uporaba komposta v vrtu 50

Vsakodnevna praktična vprašanja 51

53 Zastiranje in površinsko kompostiranje

Topla odeja za gola tla 53

Razprostiranje preproge po vrtu 55

Material za narave zastirke 56

57 Nikoli več ne prekopavajmo zemlje

Sonaravno rahljanje tal 58 – Izjeme 58 – Priprave na zimo 59

59 Gnojenje v sonaravnem vrtu

Prehrana rastlin – prehrana tal 59

Dušik 61 – Fosfor 61 – Kalij 62 – Apno 62 – Sledovne prvine 62

Talna kislost in vrednost pH 63

Koristna analiza tal 63

Najpomembnejša gnojila za biotični vrt 64

Živalski gnoj 64 – Rastlinska gnojila 65

Prevrelka – tekoče gnojilo 67

Koprivna brozga (prevrelka) 67 – Druge prevrelke 68 – Naravna rudninska gnojila 69

Sredstva za izboljšavo tal 70

Kamninske moke 70 – Apno 71 – Šota 72 – Zastirka in humus iz drevesne skorje 73 – Slama 73

73 Kolobar in mešani posevki

Da se tla ne utrudijo 73

Sonaravni kolobar: mešana kultura 75

Znamenja, ki jih dajejo korenine in vonjave 76

Dobro premišljena pisana mešanica 77

Dobri sosedje – slabi sosedje 78

Sistem mešanih kultur po Gertrudi Franck 81 – Pestra mešanica v kmečkem vrtu

83 Rodovitne gomilaste grede

Pionirji gomilastih gred na Vzhodu in Zahodu 83

Postavljanje gomilaste grede 84

Posaditev gomile 84

Delovanje in trajanje gomilaste grede 85

Vrtnarjenje na gomilastih gredah ima prednosti 85

Pomisleki proti gomilasti gredi 86

Visoka greda – gomilasta greda v zaboju 86

87 Živali kot pomočniki v vrtu

Spoznavajmo – opazujmo – varujmo 87

Sesalci 87 – Ptiči 88 – Plazilci 89 – Krkoni 90 – Žuželke 90 – Pajkovci 92

Deževnik ali podzemeljska kravja čreda 92

Deževniki kot domače živali 93 - Deževniku se lahko priklonimo 93

94 Rastline kot pomočnice v vrtu

Fitoncidi – zagonetne rastlinske snovi 94

Rastline proti koreninskim ogorčicam 95

Govorica znakov med rastlinami 96

97 Biotična sredstva za obrambo pred škodljivci

Škodljivci 98

Živali 98 – Glive 99 – Bakterije in virusi 100

Pripomočki v stiski 100

Zeliščna prevrelka – zeliščni izvleček 100 – Osnovni recepti 101 – Najpomembnejše škropilne brozge 101 – Prašenje 103 – Mehanična sredstva za obrambo 103 – Biotični pripravki za varstvo rastlin 104 – »Biosmrt« - iluzija 105

Biotični pripravki za varstvo rastlin, ki so na voljo v trgovinah 105

Koristne žuželke po pošti 106

Biotični ukrepi proti splošno razširjenim nadlogam 107

Listne uši 108 – Voluharji 108 – Polži 110

Veliki pregled 112

123 Raje preprečujemo, kot da bi škropili

124 Integrirano varstvo rastlin

135 Biotično za bolj izkušene vrtnarje

Setev in sajenje glede na luno 125

Nobenega čarovništva: kompostna zelišča si zmešamo sami 127

Vrtnarjenje v krogu 128

130 Različne biotične metode

Pogled v Azijo 130

Zahodni pionirji 132

Biotično – dinamična metoda 132

Organsko – biotična metoda po Müllerju in Ruschu 132

135 Pridelovalni vrt

135 Splošna praksa

Red mora biti 135

Steze med gredami 135 – Razdelitev gred 135 – Priprava tal 136

Pomladna gojitev v topli gredi pod folijami in na okenski polici 137

Setev na prostem 140

Sajenje in oskrba 140

Spravljanje pridelkov in konzerviranje 141

144 Solate in zelenjava

Solate vse leto 144

Zeleno in zdravo: listna zelenjava 148

Stročnic na pretek 149

Čebulnice – zdravilna začimba 153

Korenovke – naravne shrambe 155

Zelje z glavico – krepko in fino po izbiri 159

Sočne delikatese iz družine bučnic 163

Krompir – rjava jabolka iz tal 165

Paradižnik – ljubezensko jabolko in indijanski sadež 167

Delikatese iz lastnega zelenjavnega vrta 169

Poobedek iz zelenjavnega vrta 173

174 Zeliščni vrt

Enoletna in dvoletna zelišča 175

Trajna zelišča 180

Kotiček s samoniklimi zelišči 184

186 Sadni vrt

Jagode – sladke kot poletje 186

Predniki današnjih jagod 186 – Nova jagodna greda 187 – Po obiranju sledi gnojenje in razmnoževanje 189

Jagode z grmov in rozg 189

Rdeči in beli ribez 190 – Črni ribez 191 – Kosmulja 191 – Maline 192 – Robide 194 – Vinska trta 194

Sadno drevje – rajsko veselje 196

Drevesne oblike in izbor sort 197 – Saditev 198 – Splošna pravila za rez 199 – Rez vretenastih grmov 200 – Rez grmičastih dreves 200 – Gnojenje in oskrba 200 – Varstvo pred boleznimi in škodljivci 202 – Obiranje in konzerviranje 202

Pečkarji 202

Jablane 202 – Hruške 205 – Kutine 205

Koščičarji 206

Češnje 206 – Višnje 206 – Breskve 207 – Marelice 206 – Slive in češplje 208 – Mirabele in renklode 208

Lupinasto sadje 208

Lešniki 208 – Orehi 208

211 Okrasni vrt

211 Cvetlični praznik za poletje: enoletnice

222 Nepogrešljive dvoletnice

225 Razkošje barv za mnogo vrtnih let: trajnice

Razkošne in divje trajnice 225

Priprava tal in sajenje 226 – Razmnoževanje 226

Trave 242

Trave za senčna in vlažna rastišča 243 – Trave za suha in sončna rastišča 243 – Vodne in močvirske trave 244 – pogled na velike trave 244

Praproti – rastline iz pradavnine 244

246 Pisano cvetje čebulnic in gomoljnic

Spomladi cvetoče čebulnice in gomoljnice 247

Poleti in jeseni cvetoče čebulnice in gomoljnice 252

257 Preproge, sklenjene iz listov in cvetov: pokrovne rastline

Pokrovne rastline za sončne in rahlo senčne lege 257

Pokrovne rastline za senčna mesta 261

264 vrtnice – kraljice vrtov

Saditev 264 – Obrezovanje 265 – Oskrba 266 – Vrste in sorte vrtnic 266 – Varstvo pred škodljivci 268 – Dobro sosodstvo 268

269 Trajni okras vrtov: cvetoče grmovnice

283 Drevesa za vrt

Listavci 284

Iglavci 288

293 Naravni vrt

293 Hiše oblečene v listje in cvetje

Prava rastlina na pravi steni 294 – Ogradja za popenjavke 295 – Krilata ogradja za popenjavke – pergole in ogradja za vrtnice 295 – Romantika s podnajemniki 295

Izbira rastlin za vse strani neba 296

301 Zavarovanost za gostimi živimi mejami

Naravno rastoče žive meje iz domačih rastlin 301 – Prosto rastoče in cvetoče žive meje 302 – Žive meje s pisanimi plodovi 302 – Nižje žive meje za manjša zemljišča – Življenjsko okolje žive meje 302 – Saditev žive meje 303 – Žive meje, ki jih obrezujemo

305 Čudoviti vodni svet

Ribnik popestri življenje na vrtu 305

Ko sami delamo ribnik 205 – Naredimo vodni vrt 306 – Od skaljene brozge do čiste vode 307

309 Trata, cvetlična trata, cvetlični travnik

Pomirjajoča zelena trata 309

Priprava zemlje in setev 309 – Gnojenje in oskrba 310

Od navadne marjetice do cvetlične trate 311

Sanje z metulji in lepoto njivskih rastlin – greda z divjimi cveticami 312

Pravi travnik z divjimi rožami 313

Kam s travnikom 313 – Priprava zemlje in setev 313 – Rast in razvoj travnika 314 – Oskrba 314

316 Vrtarjev koledar

340 Indeks